

Super-erf

Bergen

Beeldkwaliteitsplan
Buitenruimte

Basis opzet erf - met supermarkt en parkeren vooraan en wonen en tuinieren achterop

Erf in landschap - ensemble van volumes in een groene voet

Leeswijzer

Dit beeldkwaliteitsplan geeft de ruimtelijke kwaliteitskaders voor uitwerking van de buitenruimte (openbaar en collectief) voor het plan 'Super-erf Bergen'. Een ontwikkeling van circa 36 woningen en een supermarkt op een voormalig bedrijfsperceel ten zuiden van Bergen.

Het ontwerp van de gebouwen is van de hand van MNRR architecten, evenals de stedenbouwkundige opzet, die onder begeleiding en advies van een ontwerpteam bestaande uit gemeente, kwaliteitscommissie en ondergetekenden ruimtelijk en functioneel is geoptimaliseerd.

Als eerste wordt in dit document heel kort de visie op de opgave en de door het ontwerpteam geformuleerde criteria gegeven. Daarna wordt het ontwerp als geheel uiteen gezet in themakaarten. Vervolgens worden per onderdeel de planingrediënten benoemd en de handvatten en richtlijnen gegeven voor het concrete ontwerpen van de buitenruimte.

Voor de architectuur wordt verwezen naar de reeds aangevraagde omgevingsvergunning. Dit architectonisch ontwerp wordt als standaard voor beeldkwaliteit genomen.

la4sale Amsterdam,

2 oktober 2020

De locatie: het Scholten terrein, een groene korrel tussen (zonne)weiden aan de N-weg naar Bergen.

lichte stedenbouw met lichte profielen geven landelijke sfeer

wie wil doet mee, de één brengt kennis, de ander materiaal

naast een eigen tuin ook samen tuinieren

appel-pluk-picknick - "work is more fun than fun", Oscar Wilde

zorg voor de eigen omgeving en bewegen houdt gezond

dingen organiseren waar ook niet bewoners welkom zijn

de architectuur instigeert en faciliteert het gewenste collectieve leven

een wederkerige relatie tussen wonen en landschap onderhouden

Opgave

Opdracht is een supermarkt die in de kern geen plek kon krijgen te bouwen op een voormalig bedrijfserf aan de rand van het dorp, en de ontwikkeling (financieel) mogelijk te maken door aangekoppelde woningontwikkeling.

Gedwongen huwelijk

Een supermarkt met al zijn bezoekers, verkeer en distributie in het landschap situeren en combineren met wonen is niet per definitie een geslaagd concept. Het gezicht dat gemaakt wordt aan deze 'entree van Bergen' is een kritisch punt. Evenals het realiseren van een aantrekkelijk woonmilieu van een nogal op zichzelf aangewezen en los van het dorp staande geïsoleerde ontwikkeling, op een plek die schuil gaat achter een groot supermarktgebouw met parkeerplaats aan de wegkant en uitgestrekte 'zonneweides' aan de landschapskant. Uit dit 'gearrangeerde huwelijk' een liefdevolle maar op zijn minst vruchtbare relatie te laten ontstaan is de opgave.

Super-erf

De oplossing is gevonden in het vormen van een samenhangend erf, waarin supermarkt en wonen zowel gescheiden zijn, als samen een geheel vormen. Ontworpen is een ruimtelijk ensemble van hoofd- en bijgebouwen in een groene voet, een gedeelde buitenruimte in een landschappelijke en bindende robuust groene omkadering. Een opzet in een voorerf en een achtererf geeft twee 'gezichten'. Dit vormt de basis voor de 'scheiding' van de functies winkelen en wonen. Door het

slim ontvlechten van de verkeersstromen van bezoekers en bewoners en het autovrij maken van de buitenruimtes waaraan gewoon wordt ontstaat optimale logistiek en leefbaarheid.

Sociaal erf

Werkelijk geslaagd zal het woonmilieu pas zijn als er naast een ruimtelijk goede opzet ook sociaal iets extra's wordt geboden. Als er tussen de geheel private wereld van de particuliere tuin en de publieke wereld van de openbare weg een wereld bestaat van gedeeld privé en collectief. Als er ruimtes en plekken zijn die de bewoners met elkaar delen, waar ze elkaar kunnen ontmoeten en activiteiten als gemeenschap kunnen ontplooiën. Waar ouderen en kinderen, rijkere en minder rijken, denkers en doeners, met elkaar tuinen onderhouden, voedsel verbouwen, dieren verzorgen, bomen snoeien, en samen eten, spelen en leren. Niet omdat het kan, maar omdat het moet; stress, overgewicht en eenzaamheid zijn mede 'ruimtelijke-orderings-ziektes'. En omdat dit nou juist hetgeen is wat je niet in de kern van het dorp kan vinden en ook niet in conventionele woonwijken. Het relatief geïsoleerde erf biedt zo in makelaarstermen toch een uniek en aantrekkelijk 'woonproduct'.

De typologie van de gebouwen en het inrichtingsplan van het erf moeten hiertoe uitnodigen en plek bieden. Daar is dit beeldkwaliteitsplan op gericht. Het concrete ontwerp moet nog gemaakt, maar de inspiratie en kaders worden hier gegeven.

Criteria Beeldkwaliteit Super-Erf

ALGEMEEN - hoge ambitie beeldkwaliteit:

- In landschappelijke inpassing;
- In stedenbouwkundige samenhang;
- In architectonische uitwerking;
- In inrichting van de openbare en/of collectieve buitenruimte

LANDSCHAP - belevingswaarde

- Presentatie naar de omgeving als ERF
- De groene korrel van het erf als geheel is in schaal en verschijningsvorm passend in het landschap;
- De bestaande stevige groene omranding zoveel mogelijk bewaren, verder aanvullen /herstellen waar nodig;
- De groene omranding kan worden geopend met zicht tot binnen het erf, mits naar een interne groene ruimte en/of een 'ervig woonbeeld';
- De centrale uitweg naar de Bergerweg behalve functioneel en veilig, ook beleefbaar vormgeven als entree van het erf;
- De bebouwing heeft een silhouet van volumes met een kap of is sculpturaal met een verjonging naar boven;
- De onderlaag van de bebouwing is niet zichtbaar van buiten het terrein, tenzij vormgegeven als 'voorkant';
- Een aantrekkelijke langzaam verkeersroute verbindt het erf noordwaarts door het weiland met het Sluispolderpad.

STEDEBOUW - gebruikswaarde

- Indeling in voorerf voor supermarkt en achtererf voor wonen;
- Het voorerf mag utilitair en functioneel worden opgezet als 'werkerf';
- Efficiënt in ruimtegebruik om maximaal ruimte te gunnen aan het achtererf en groene omranding;
- De route over het voor- naar het achtererf is een opmaat voor de verblijfskwaliteit van het achtererf;
- De parkeerterreinen inrichten om op termijn zo nodig op onopvallende wijze afsluitbaar te maken;
- De positie van de supermarkt is optimaal voor de oriëntatie van de verschillende 'levende en dode' gevels in relatie tot het achtererf en de appartementen erboven;
- De bevoorrading vindt plaats buiten beeld vanaf de woningen of vanaf het buitengebied;
- Het achtererf heeft een eigen aantrekkelijke karaktervolle woonsfeer; een landelijk en 'tuinig' woonerf;
- Het achtererf vormt een samenhangend ensemble van bouwvolumes en groene ruimtes;
- Een zorgvuldige oriëntatie private tuinen in relatie tot privacy en gebruik groene collectieve ruimtes;
- Het achtererf is autovrij;
- Een opgang/route naar de appartementen is gekoppeld aan en georiënteerd op het levendige achtererf;
- Een ruimtelijke scheiding tussen achtererf en voorerf ten behoeve van minimale verstoring door het voorerf in de vorm van verkeer, parkeren, dode supermarktplinten, en bevoorrading;
- De aansluiting van de langzaam-verkeersroute in samenhang met de openbare/collectieve ruimte.

ARCHITECTUUR - toekomstwaarde

- Een agrarisch geïnspireerde typologie en uitwerking (silhouet, materialen, detaillering, kleur);
- Een samenhang tussen supermarktgebouw en woongebouwen;
- De woongebouwen vormen een samenhangend ensemble in sfeer en materialisering;
- Duurzaamheidsmaatregelen voor zover zichtbaar integreren in de architectuur;

De supermarkt:

- In de basis vormgeven als grote superschuur/stal, maar mogelijk met sculpturale aanpassingen aan de verschillende functies;
- Levendige entrees op onderlaag oriënteren naar strategisch belangrijke kanten (entree, woongedeelte);
- Verblijfsfuncties van de supermarkt met ramen (personeels/kantoorruimte e.d.) zodanig oriënteren dat dode gevels zo veel mogelijk worden geminimaliseerd aan de openbare ruimte;
- Dode gevels zorgvuldig afwerken zodat ze niet unheimisch overkomen;
- Indien mogelijk appartementen tot op de grond een 'rugzak' geven over dode supermarktkanten heen;
- Materialiseren en detailleren afstemmen op mooi verouderen bij minimaal onderhoud;
- Bevoorrading moet uit zicht en afsluitbaar worden vormgegeven, geen slingerende containers en pallets in beeld;
- Winkelwagentjes retour plek en andere supermarkt voorzieningen in architectuur opnemen;
- Reclame integreren in/afstemmen met de architectuur (reclamenota Bergen als uitgangspunt).

OPENBARE- EN COLLECTIEVE RUIMTE - belevingswaarde gebruikswaarde en toekomstwaarde in samenhang

Voorerf:

- Hoogwaardige dorpse en zo mogelijk stoere verharding parkeren supermarkt;
- Bladerdak vormen met verspreide bomen waar mogelijk;
- Eventuele hekwerken inplanten met hagen;
- Parkeervelden onderbreken in de vorm van groen;
- Parkeren bewoners scheiden van parkeren supermarkt.

Tussenzone:

- Scheiding voorerf en achtererf met dikke haag;
- Parkeren bewoners en parkeren supermarkt deels combineren;
- Loop- en fietsroute voorerf naar achtererf vrij van inparkerende auto's.

Achtererf:

- Inrichting op collectief gebruik groene ruimtes, boomgaardje, moestuin, pluktuin, kasje, schuurtje, speelruimte, weijtje;
- Zorgvuldige groene erfscheidingen tussen private tuinen en collectieve groene ruimtes,
- Erfscheidingen waar nodig bouwkundig en in architectuur meeontworpen;
- Landelijke verharding woonerf, halfverharding, afgestrooid asfalt, klinkertjes waar nodig;
- Geen parkeerplaatsen, wel incidenteel kortparkeren voor laden en lossen en calamiteiten.

Super-erf

Voedsel-erf

Het Super-erf moet een echt erf worden, dat wil zeggen een 'landelijke korrel' met een samenspel tussen bebouwing en groene voet, geïntegreerd in het landschap.

Deze korrel heeft een bedrijfscomponent en een wooncomponent. De bedrijfscomponent is vooral gericht op de N-weg, waar bezoekers vandaan komen. De wooncomponent heeft een sterke band met het landschap, zowel visueel als functioneel. Die band vertaalt zich in de invulling van het erf. Daarvoor geldt een eenvoudig uitgangspunt: alle groen is zoveel mogelijk om te eten! Voornamelijk voor mensen, maar anders op zijn minst voor dieren. Dit draagt bij aan de sociale duurzaamheid en de ecologische waarde van het erf. Het sluit natuurlijk ook super aan op de supermarkt zelf, waarin tenslotte voedsel verkocht wordt.

Het wordt dus echt een Voedsel-erf!

Super-erf

Het Super-erf ligt net buiten Bergen in het landelijk gebied.

Het is een bestaand erf, met grote loodsgebouwen en volwassen groen.

Het erf wordt ingevuld met een supermarkt aan de westelijke zijde en een woonerf aan de oostelijke zijde. Op de supermarkt komen twaalf appartementen die hun voorgevel en ingang aan de oostelijke zijde naar het woonerf hebben. Het woonerf telt 24 grondgebonden woningen rond een gezamenlijke buitenruimte.

De nieuwe invulling blijft binnen het bestaande kader met behoud van zoveel mogelijk van het bestaande groen. De bebouwing moet daarom afstand van de groene rand houden.

Dit betekent dat de achtertuinen naar de rand van het erf liggen en de woningen zich naar binnen keren, waar een beschutte centrale collectieve ruimte ontstaat.

De supermarkt ligt aan de voorkant van het erf aan de weg. Het woonerf ligt achter de supermarkt aan het landschap. We spreken daarom van voorerf en achtererf. De beide delen van het erf hebben een verschillende sfeer. Het voorerf is druk en heeft veel bezoekers. De sfeer moet dorps en representatief zijn. Het voorerf wordt daarom zorgvuldig en overzichtelijk ingericht. Het achtererf is alleen voor de bewoners en heeft een landelijke en ontspannen sfeer. Het achtererf mag wat rommeliger zijn, een plek waar bewoners invloed hebben op de inrichting.

Verkeer

De auto's naar het Super-erf komen allemaal van de Bergerweg. De supermarkt en het woonerf delen dezelfde inrit. Veiligheid en functionaliteit staan voorop, maar verkeerstechnische voorzieningen moeten zo ingetogen mogelijk worden vormgeven, het moet geen 'verkeersplein' worden.

De bezoekers van de supermarkt slaan linksaf naar het parkeren op het voorerf bij de supermarkt.

De bewoners hebben hun eigen parkeerplaats en slaan rechtsaf. Hierdoor worden de verkeersstromen tussen de twee gebruikersgroepen vrij snel gescheiden. De bewoners hebben een rustige parkeerplaats, waar geen mensen met winkelkarretjes heen en weer lopen. De nooduitrit voor hulpdiensten moet zo verholten mogelijk blijven, smal en aan weerszijden zo dicht beplant als de veiligheid toestaat.

In het midden ligt een gedeelde parkeerplaats waar bewoners

s'-avonds kunnen parkeren en supermarkt bezoekers overdag. Dit gedeelde parkeren ligt op de overgang tussen voorerf en achtererf. Door in dit deel het parkeren achter een groene beplantingsrand te plaatsen ontstaat er een autovrije loop- en fietszone voorlangs de kop van de supermarkt naar het woonerf; veiliger en mooier. Veel mensen zullen op de fiets naar de supermarkt komen en bewoners van het woonerf zullen ook graag op de fiets naar het dorp gaan. De fietsers kunnen gebruik maken van de fietspaden langs de Bergerweg. Vanuit Bergen komend moeten ze dan wel de drukke weg oversteken om bij de supermarkt te komen. Door vanaf het woonerf een fietspad naar het noorden richting Bergen aan te leggen, aansluitend op de bestaande fietsroute langs de Bergervaart, kunnen fietsers van en naar het Super-erf komen zonder de drukke weg te kruisen. Bovendien verbindt dit fietspad het erf met het omliggende fietsnet door het landschap.

Groene omkadering

Rondom het erf ligt een robuuste groene omkadering die bestaat uit een struikenrand met bomen. Deze omkadering bindt voor en achtererf aan elkaar en is over de hele rand consequent beplant. Op een aantal plekken wordt het groene kader doorbroken en ontstaat een venster naar het omringende landschap en het dorp. Deze vensters zijn van groot belang voor de landschappelijke woonbeleving op het erf. Het geeft het erf een plek in de omgeving en maakt dat iedereen met uitzicht op het landschap woont. Waardevolle bestaande bomen in een venster worden behouden en slechts opgekroond om zicht te maken. Onderbeplanting wordt daar wel verwijderd.

De meeste grote bomen in de groene rand zijn bestaand en moeten zoveel mogelijk gespaard blijven. Op plekken zullen bomen moeten worden bijgeplant. De rand moet waar nodig met lagere bomen en struiken worden aangevuld om zo (weer) een dicht kader te vormen.

De groene omkadering

De groene omkadering rond het erf bestaat uit een struikenrand met bomen. De bomen hebben een waarde op het niveau van het landschap en zijn van de eerste grootte. De soorten zijn inheems en geschikt voor deze specifieke locatie. Bij de bouw gesneuvelde bomen moeten worden herplant.

De struiklaag bestaat uit een mengsel van landschappelijke soorten zoals meidoorn, vlier, sleedoorn, veldesdoorn, spork, wilde lijsterbes, sering, wilde roos, hulst enz. Met een combinatie van deze verschillende soorten kan de groene omkadering een grote sierwaarde krijgen en tegelijk voedsel en nestmogelijkheden voor vogels, insecten en andere kleine dieren bieden. In de lente verschijnt de bloesem en in het najaar de verschillende soorten bessen. De bessen kunnen ook door de bewoners gegeten worden. De struikenrand kan heel goed gesnoeid worden.

Er moet een beplantingsplan worden opgesteld dat als onderdeel van de ontwikkeling zal worden uitgevoerd.

STRUIKEN

1
Prunus spinosa,
Sleedoorn bloeit van maart tot april. Vruchten vanaf augustus, ze zijn pas lekker nadat de vorst eroverheen geweest is. De vruchten worden verwerkt tot jam en brandewijn. Sleedoorn verdraagt goed droogte en is zeer windbestendig. Voedselboom voor bijen, vlinders en goede neststruik voor vogels;

2
Syringa vulgaris
Seringen zijn bijzonder betrouwbare, bladverliezende sierstruiken die in de lente bloeien met heerlijk geurende bloemtrossen met enkelvoudige of dubbele bloempjes. Standplaats - volle zon, lichte schaduw, zanderige tot grindachtige bodem, géén zware klei. Goed winterhard en zeewind tolerant.

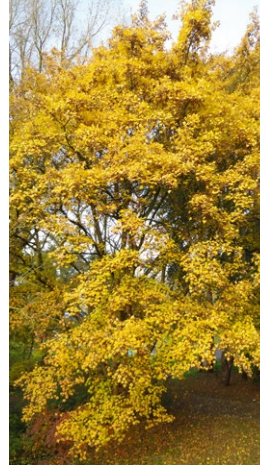

3
Corylus avellana,
In bosranden, struwelen en hagen is een van de opvallende struiken de Hazelaar. Het is de eerste plantensoort uit onze wilde flora die in het jaar begint te bloeien. De hazelnoten worden niet alleen door mensen gegeten, maar vormen een belangrijke voedselbron in de winter voor een aantal soorten dieren.

4
Rosa pimpinellifolia
Duinroos
De roos die veel voorkomt in het natuurgebied op droge, matig voedselrijke, meestal kalkhoudende grond op duinhellingen, onder struikgewas en op heidevelden. De bloem is wit. De bottels zijn rond en plat en kleuren van bruinrood via donkerpaars naar zwart. Bevatten veel vitamine C.

BOMEN

1
Acer campestre,
Veldesdoorn, is meestal een struik, zelden een boom die 10 à 12 m hoog en 10 m breed kan worden. Uitzonderlijk bereikt een boom een hoogte van 25 m. Het is een traag-groeïende soort die 200 tot 300 jaar oud kan worden. Heeft een mooie herfstkleur en een bijzondere stam.

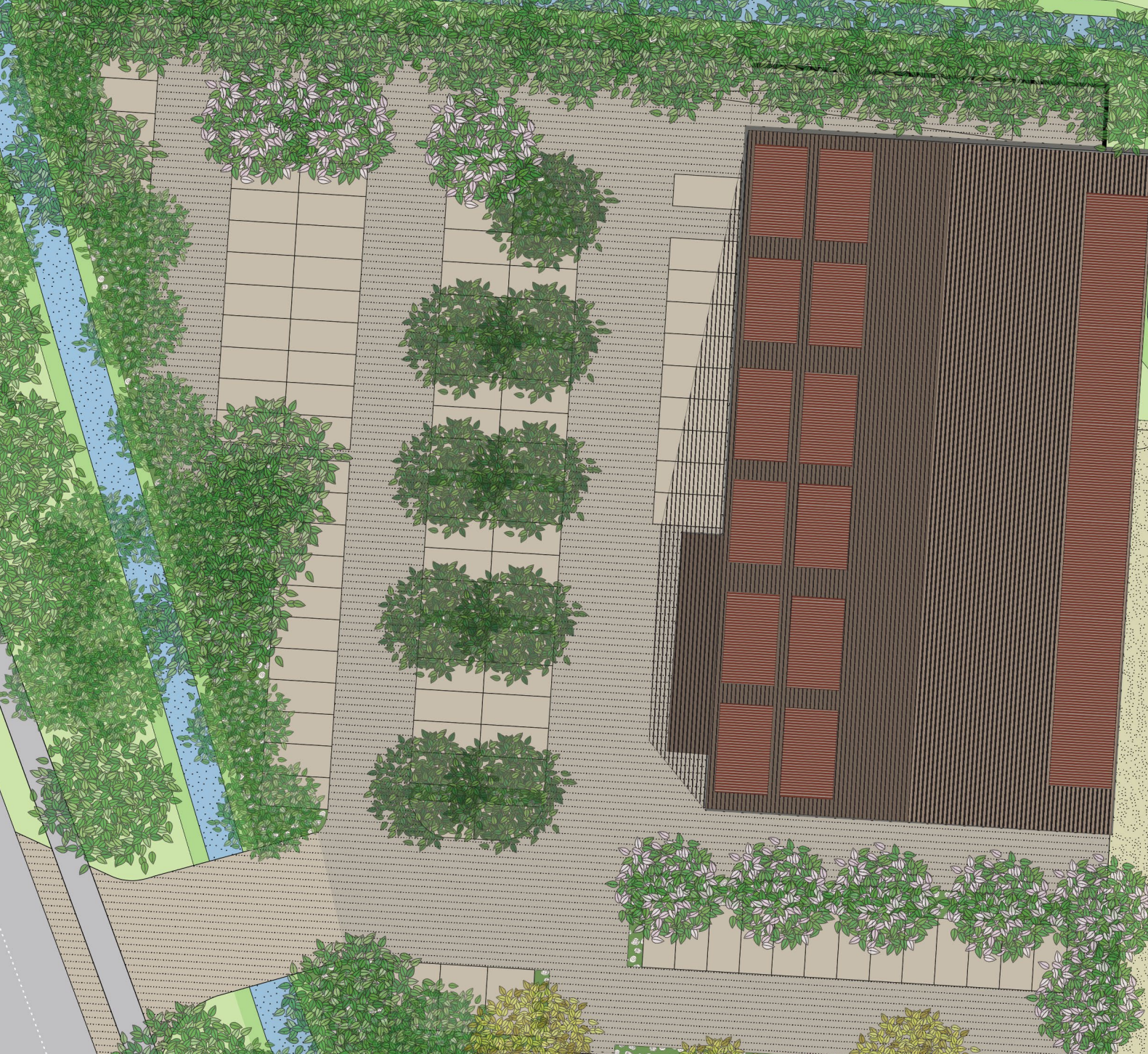

2
Quercus robur,
De zomereik is zeer variabel van groeivorm. In vrije stand vertakt de stam zich meestal spoedig en vormt op den duur een brede, losse kroon van zware, vaak grillig kronkelende takken. Op arme bodems groeien eiken langzaam. Op vruchtbaarder en voldoende vochthoudende bodems groei kunnen ze flinke afmetingen bereiken. Veel wilde dieren eten de eikeltjes. Eekhoorns en Vlaamse gaaien verzamelen de vruchten en verstoppert ze als wintervoorraad.

4
Robinia pseudo-acacia,
Acacia, 12 m, lichte boom, grillige vorm. Mooie verschijning met mooie bloemen. Goed tegen vervuiling bestand. Door zijn wortelgestel is robinia een goede zandbinder op hellingen. De boom bloeit in mei, juni en juli. De bloemen zijn wit en vormen 10 tot 20 cm lange, sterk geurende trossen. De nectar kan 35 tot 59% suiker bevatten waardoor de boom veel bijen lokt. De acacia-honing is vloeibaar en geurig.

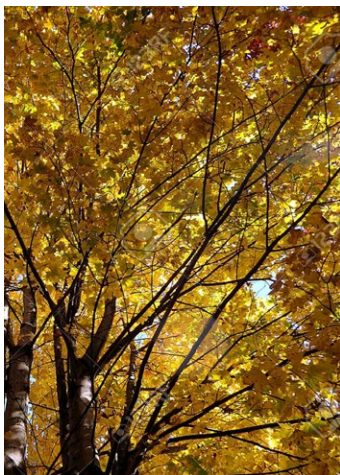
Parkeren bij de supermarkt

De supermarkt is een voorziening voor het dorp Bergen. Het erf waar de supermarkt onderdeel van is ligt net buiten de bebouwde kom als een groene korrel in het landschap. Bij de inrichting van het erf moet rekening gehouden worden met zowel deze dorps functie als landschappelijke ligging. De supermarkt staat op het voorerf. Het voorerf moet een representatieve uitstraling krijgen. Het parkeren op het voorerf moet daarom in kwalitatief hoogwaardige materialen worden uitgevoerd. Tegelijk moet er een heldere en praktische verdeling van de parkeerplaatsen worden gemaakt. De verharding moet stevig zijn, immers de hele dag door wordt er in en uitgereden. Boeren gebruiken vaak stelcon betonplaten op het erf. In een dorp liggen meestal fraaie gebakken klinkers. Een combinatie van klinkers voor de rijbanen en stelcon dat de parkeervakken markeert kan een samenspel vormen van dorps en landelijke

sfeer, waarmee een hoogwaardige kwaliteit van inrichting kan worden bereikt. Om de landschappelijke ligging vlakbij de kust te benadrukken en aan te sluiten op de materialisatie in hout van de supermarkt kunnen bv. zandkleurige klinkers worden toegepast. Er moet ook ruimte blijven voor bomen en groen tussen de parkeervakken. Bomen op parkeerplaatsen geven schaduw en reduceren de opwarming van auto's en de verdamping van brandstof. Bomen die geschikt zijn om op parkeerplaatsen toe te passen zijn de Hemelboom en de Gewone esdoorn. In de vakken rond en tussen de parkeerplaatsen kunnen hagen van wilde rozensoorten worden aangeplant die typisch zijn voor de kuststreek en de landschappelijke sfeer versterken. Verlichting zal afdoende moeten zijn, houten lichtmasten zullen mooi aansluiten op het houten supermarktgebouw, het landelijke karakter versterken en de duurzaamheid vergroten.

Acer pseudoplatanus

De gewone esdoorn kan breed toegepast worden, zelfs aan de kust. De boom is bestand tegen zeewind. Verder wordt de boom veel als straat- of laanboom toegepast in het stedelijk gebied. Boom met dichte, golvende kroon. Volwassen exemplaren halen 40 m in hoogte en 500 jaar in ouderdom. De decoratieve grijze stam schilfert in kleine plaatjes af. Het blad is aan de bovenkant groen, de onderkant is grijs behaard. Herfstkleur goudgeel.

Ailanthus altissima

De Hemelboom heeft stevige vertakkingen en een robuuste uitstraling. Maximale hoogte van 25 m, breedte van ongeveer 15 m. Vooral in zijn jeugdige jaren is de groei fors. Het blad is wel 60 cm lang en oneven geveerd. De groenwitte bloemen staan in forse pluimen en worden gevolgd door gevleugelde vruchten die verkleuren van lichtgroen naar rozerood. Zelfs op de slechtste en droogste plaatsen blijft de boom overleven. Door zijn breedte is de boom bijzonder geschikt als schaduwboom.

Stelcon platen als stoere markering

Houten lichtmasten (Hollandse firma Timberlab)

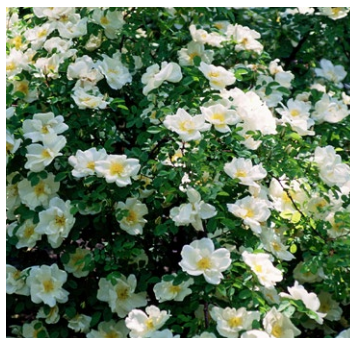
Haag van wilde roos, landelijk en onderhouds arm

Rosa rugosa

Rimpelroos

Deze roos kan goed worden gesnoeid en is zouttolerant. De bloem geurt heerlijk. De bottels zijn rond en plat en rood van kleur. Lekkere bottels om jam van te maken. Deze jam is rijk aan vitamine C. Verder bevat een rozenbottel caroteen, vitamine B1 en vitamine B2.

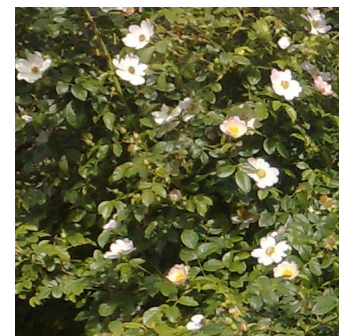
Maakt een goede dichte losse haag van 1-1.5 m. Snoeien in de winter. Rosa rugosa is er ook in witbloeiende varianten.

Rosa pimpinellifolia

Duinroos

De roos die veel voorkomt in het natuurgebied op droge, matig voedselrijke, meestal kalkhoudende grond op duinhellingen, onder struikgewas en op heidevelden. De bloem is wit. De bottels zijn rond en plat en kleuren van bruinrood via donkerpaars naar zwart. Bevat veel vitamine C. Dichte haag tot 1m. Snoeien in de winter.

Grind met klinkerrand

Parkeren bij het woonerf

Het parkeren voor het woonerf moet duidelijk anders zijn vormgegeven dan het parkeren bij de supermarkt. Het moet een meer private sfeer uitstralen. Bezoekers van de supermarkt moeten zien dat deze parkeerplaats niet bij de supermarkt hoort. De privé parkeerplaats moet een zo landelijk mogelijke uitstraling hebben, de uitstraling van een erf. De verharding kan wat losser zijn omdat het erf hier niet zo veel rijbewegingen per dag heeft. Een combinatie van asfalt met afstrooilaag van ingewalst split voor de rijbanen en betongranulaat met hetzelfde split op een geogrid in de parkeervakken zal een landelijke sfeer geven. Bovendien kan het regenwater via de parkeerplaatsen in de bodem inzigen, wat duurzamer is dan afvoeren naar de sloten. Parkeervakken moeten zo subtiel mogelijk geduid worden, bv met RVS punaises op de hoeken of een enkele strek klinkers.

Er moet ook ruimte blijven voor bomen en een groene struikenrand die het parkeren naar het omliggende landschap afschermt.

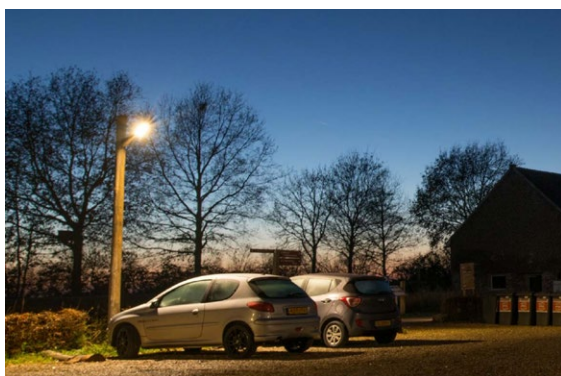
De keuze voor bijzondere bomen kan een meer private sfeer geven aan de bewonersparkeerplaats. De bomen moeten herkenbaar anders zijn dan de bomen op de supermarkt parkeerplaats. Bomen zoals *Prunus Avium* met zijn opvallende witte voorjaarsbloei of een geelbladige *Robinia pseudoacacia* 'Frisia'. De bomen en struiken in de rand naar het landschap zijn soorten zoals omschreven in de groene omkadering. Verlichting kan hier mogelijk minder zijn om zo min mogelijk overlast voor bewoners en ecologie te veroorzaken. Bijvoorbeeld in de vorm van houten 'oriëntatieverlichting' en slechts een enkele hogere houten mast.

Asfalt met slijtlaag van split geeft landelijk beeld en is onderhoudsvrij

Split op fundament van geogrid geeft stabiele en strakke parkeerplaatsen

Houten lichtmasten (Hollandse firma Timberlab)

Prunus avium 'Plena'

Deze dubbele sierkers is een bloesemboom die een ronde en regelmatig vertakte dichte kroon vormt. Deze sierkers kan uiteindelijk een hoogte bereiken van 8 - 12 m. De glanzende schors van deze bloesemboom is bruinrood van kleur.

De Prunus avium 'Plena' herfstkleur is oranje/geel. De witte bloemen van deze bloesemboom staan in bosjes bijeen en verschijnen eind april begin mei. Prunus avium 'Plena' is steriel en geeft dus geen vruchten.

Robinia pseudoacacia 'Frisia'

De 'Frisia' is een geelbladige Acacia die 12-15 meter hoog kan worden. Later wordt de kroon ovaal tot rond tot een breedte van 5 tot 8 meter. De bladeren van de 'Frisia' verkleuren van oranjegeel bij uitlopen naar groengeel en in de herfst diep goudgeel.

Ook op schrale zandgrond wil de Robinia Frisia zich nog goed ontwikkelen. De groei is op schrale zandgrond minder sterk en takbreuk komt dan minder voor. Een prachtige blikvanger.

Het woonerf

Het woonerf bestaat uit een groot 'schuurgebouw' met appartementen op de supermarkt en 5 kleinere schuurvolumes met daarin totaal 24 woningen.

Het erf is autovrij, kinderen kunnen er vrij spelen en alle ruimte komt ten goede aan tuinen en groen voor de bewoners.

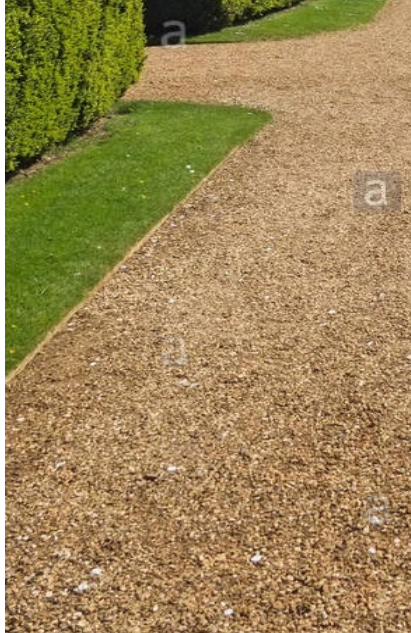
De entree van de appartementen ligt aan de centrale open ruimte van het woonerf dat zich naar het landschap opent. Hier zijn ook de meeste woningen op georiënteerd. Er is aan de zuidzijde een rijtje van 4 woningen dat wat achteraf ligt van het gedeelde open erf. Deze woningen hebben een verbrede 'stoep' die zicht geeft op een doorkijk in het zuidelijk gelegen 'PV-panelen-landschap'. Woningen hebben aan de voorzijde een veranda, waarmee ze een 'binnen-buiten' krijgen aan de collectieve kant. Hiermee wordt de levendigheid op het erf en de betrokkenheid van bewoners onderling gestimuleerd.

De woningen hebben hun tuinen naar het landschap gericht. Hier

moet een erfscheiding in de bouw worden meegenomen om te zorgen dat het beeld naar de omgeving samenhangend en groen wordt. Bij voorkeur wintergroene planten zoals een hедера-scherm waar het krap is of een haag van Olijfwilg (*Eleagnus ebbingei*) waar ruimte is. De achtertuinen worden ontsloten door een halfverhard achterpad. Dit geeft toegang tot de bergingen en de groene omkadering voor onderhoud.

De huizen die met hun achtertuin aan de parkeerplaats of aan het entreepad naar het erf vanaf de parkeerplaats grenzen moeten een erfafscheiding krijgen die vanuit de architectuur is vormgegeven en waarbij de bergingen zijn mee ontworpen. Alle verharding op het woonerf bestaat uit een open halfverharding, bv betongranulaat op geogrid met een 2 cm afstrooilaag van split of grind. Dit is het meest duurzaam en heeft een landelijke erfuitstraling.

Verlichting is aan de gevel, aangevuld met lage houten oriëntatie lichtpunten, en aangelichte boomkronen.

Open verharding van granulaat en split op geogrid fundament

Eleagnus ebbingei wintergroene haag mooi en passend in kustgebieden

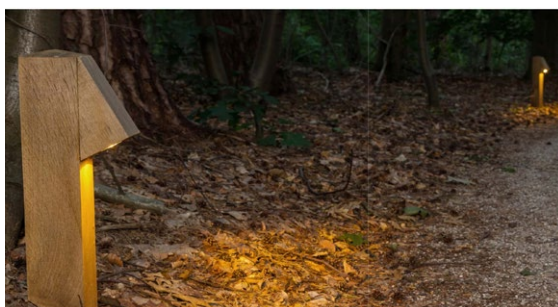

Voorzijde met veranda

Erfafscheiding vanuit architectuur vormgegeven

Schuurtjes mee ontworpen in architectuur

Houten lichtmasten (Hollandse firma Timberlab)

Tuinen woonerf

Op het woonerf ligt een klein complex van nutstuinen dat door de bewoners gezamenlijk wordt beheerd. Hier kunnen bewoners voedsel produceren en met elkaar in de tuinen werken.

Groenten, noten en fruit kunnen oogsten uit eigen erf is wat het Super-erf zo super maakt. Zo worden mensen uitgenodigd te ontmoeten en te bewegen en ontstaat vanzelf meer contact en cohesie.

De nutstuinen bestaan uit een boomgaard, een moestuin en een notenweide. De bomen op het woonerf zijn allemaal 'eetbare' bomen. Langs de paden staan bessenstruiken. In de boomgaard wordt een handpeer, appel, pruim, kers en vijg aangeplant. Goede soorten zijn *Pyrus communis* 'Conference', *Prunus domestica* 'Opal', *Prunus avium* 'Regina', *Malus domestica* 'Rode Boskoop', *Malus domestica* 'Cox Orange Pippin' en *Ficus*

Carica. In de notenweide staan een walnoot (*Juglans nigra*) en een Tamme kastanje (*Castanea sativa*).

In de moestuin kunnen bewoners zelf bepalen wat er gekweekt wordt. Als het onderhoud teveel wordt kan dat ook (deels) iets makkelijks zijn zoals snijbloemen, het wordt tenslotte hun tuin. In het midden van de moestuin staat een gereedschapsschuurtje en een lange tafel met banken waar mensen samen kunnen zitten en eten. Midden op het erf staat een rode beuk, dit is de boom die het erf aanzien geeft naar de omgeving.

De eigendoms- en beheersvorm zijn nader te bepalen. Er zijn voorbeelden met ervaringen uit het hele land, zoals in een VVE, in mandelig eigendom, publiek eigendom met particulier beheer enz. Dit moet in later stadium met bewoners en gemeente verder worden uitgewerkt. Alle opties hebben hun voor en nadelen.

Bomen voor fruit en noten. Walnoot, Kastanje en Vijgenboom

Bessenhaag

Juglans regia

De Okkernoot, in de volksmond de Walnoot genoemd, is gemakkelijk te herkennen aan de oneven geveerde bladeren, die verspreid aan de takken en twijgen staan. De kroon heeft een losse vorm en laat nog veel licht door. Het is een boom die een aangename schaduw geeft. De bloemen zijn lange groene katjes. De stam van de Okkernoot ziet er door het afbladderen en afschilferen van de bast een beetje uit als de stam van een platan. De vruchten zijn bolvormig tot zo'n 3,5 cm groot. Ze zijn groen en binnenin zit de noot met zijn harde gerimpelde schaal.

Castanea sativa

De Tamme Kastanje is een grote boom met een brede kroon. In de zomer krijgt de tamme kastanjeboom witte bloemen. De hoogte van de stam van de boom is ongeveer 200cm, daarboven beginnen de takken (de boomkruin). De tamme kastanjes die in de herfst van de kastanjeboom vallen zijn eetbaar en kunnen gebruikt worden in allerlei gerechten. Bekend is de gepofte tamme kastanje, maar er zijn meer mogelijkheden. De kastanje is rijk aan vitamine C en vetarm, een goede combinatie bij wildgerechten.

Samen werken in de tuin

Colofon

vorm en inhoud:

la4sale - Amsterdam

Marieke Timmermans
Pepijn Godefroy

*Nieuwe Kerkstraat 119
1018VJ Amsterdam
www.la4sale.nl | mail@la4sale.nl*

in samenwerking met:

MNNR Architecten - Amsterdam

Abram de Boer
Vyasa Koe
Robbert Bron

in opdracht van:

Gemeente Bergen

Janwillem Snieder

2 oktober 2020

